

METODIK TA'MINOTNI STRATEGIK BOSHQARISHNING MOHIYATI

Qo'chqorov Jur'at Jalilovich – Buxoro davlat texnika universiteti o'quv-metodik ta'minot bo'limi boshlig'i

Annotatsiya. Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida metodik ta'minotni strategik boshqarishning mazmun-mohiyati, ilmiy-pedagogik asoslari va amaliy ahamiyati yoritilgan. Unda metodik ta'minot ta'lim jarayonining maqsadlari, mazmuni, o'qitish texnologiyalari, baholash mezonlari, raqamli resurslar hamda pedagogik monitoring tizimini o'zaro bog'lovchi muhim boshqaruv obyekti sifatida talqin etilgan. Shuningdek, strategik boshqaruv orqali metodik ta'minotni rejalashtirish, tashkil etish, monitoring qilish, tahlil etish va uzluksiz takomillashtirish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: metodik ta'minot, strategik boshqaruv, oliy ta'lim, o'quv jarayoni, ta'lim sifati, metodik kompetentlik, pedagogik monitoring, raqamli resurslar, akademik natijadorlik.

THE ESSENCE OF STRATEGIC MANAGEMENT OF METHODOLOGICAL SUPPORT

Kochkorov Jur'at Jalilovich – Head of the Educational and Methodological Support Department, Bukhara State Technical University

Abstract. This article examines the essence, scientific and pedagogical foundations, and practical significance of strategic management of methodological support in higher education institutions. Methodological support is interpreted as an important management object that integrates the goals, content, teaching technologies, assessment criteria, digital resources, and pedagogical monitoring

system of the educational process. The article also substantiates the possibilities of planning, organizing, monitoring, analyzing, and continuously improving methodological support through strategic management.

Keywords: methodological support, strategic management, higher education, educational process, quality of education, methodological competence, pedagogical monitoring, digital resources, academic performance.

СУЩНОСТЬ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ МЕТОДИЧЕСКИМ ОБЕСПЕЧЕНИЕМ

Кочкоров Журат Жалилович – начальник отдела учебно-методического обеспечения Бухарского государственного технического университета

Аннотация. В данной статье раскрываются сущность, научно-педагогические основы и практическое значение стратегического управления методическим обеспечением в высших образовательных учреждениях. Методическое обеспечение рассматривается как важный объект управления, объединяющий цели, содержание, технологии обучения, критерии оценивания, цифровые ресурсы и систему педагогического мониторинга образовательного процесса. Также обоснованы возможности планирования, организации, мониторинга, анализа и непрерывного совершенствования методического обеспечения посредством стратегического управления.

Ключевые слова: методическое обеспечение, стратегическое управление, высшее образование, учебный процесс, качество образования, методическая компетентность, педагогический мониторинг, цифровые ресурсы, академическая результативность.

Bugungi oliy ta'lim amaliyotida o'quv jarayoni metodik ta'minotini boshqarishda qator muammolar ko'zga tashlanadi. Jumladan, ayrim hollarda metodik ta'minotning strategik rivojlanish dasturlari bilan bog'liqligi yetarli darajada ta'minlanmaydi. Fan dasturlari, sillabuslar va o'quv materiallari ko'pincha shakliy talablar asosida ishlab chiqiladi, biroq ularning talabalarning real kompetensiyalarini shakllantirishga ta'siri chuqur tahlil qilinmaydi.

Shuningdek, metodik ta'minot sifati bo'yicha aniq indikatorlar va mezonlarning yetarli darajada ishlab chiqilmagani ham muhim muammolardan biridir. Bu holat metodik materiallarni baholash, yangilash va takomillashtirish jarayonida subyektivlikka olib keladi.

Yana bir muammo – metodik ta'minotni raqamli ta'lim muhiti bilan integratsiyalash darajasining turlicha ekanligidir. Ayrim fanlarda elektron resurslar, LMS platformalari, videodarslar va raqamli baholash vositalari samarali qo'llanilsa, boshqa fanlarda metodik ta'minot asosan an'anaviy shaklda saqlanib qolmoqda.

Strategik boshqaruv oliy ta'lim muassasasining uzoq muddatli maqsadlari, resurslari, rivojlanish ustuvorliklari va natijadorlik mezonlarini belgilashga qaratilgan boshqaruv faoliyatidir. O'quv jarayoni metodik ta'minotini strategik boshqarish esa metodik faoliyatni rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish, monitoring qilish va uzluksiz takomillashtirish jarayonlarini o'z ichiga oladi.

1-jadval

Metodik ta'minotni strategik boshqarish tamoyillari

Tamoyil	Strategik boshqarish tamoyillari mazmuni
Maqsadlilik	Metodik ta'minot OTM strategik maqsadlari bilan moslashtiriladi
Tizimlilik	Barcha metodik materiallar yagona pedagogik tizimda uyg'unlashtiriladi
Natijadorlik	Metodik ta'minot talabalarning akademik natijalari bilan bog'lanadi

Innovatsionlik	Zamonaviy pedagogik va raqamli texnologiyalar joriy etiladi
Moslashuvchanlik	Mehnat bozori va ta'lim oluvchilar ehtiyojlariga moslashadi
Uzluksizlik	Metodik ta'minot muntazam yangilanib, takomillashtirib boriladi
Shaffoflik	Baholash mezonlari va sifat ko'rsatkichlari ochiq belgilanadi

Shu jihatdan strategik boshqaruv metodik ta'minotni faqat joriy o'quv yili uchun tayyorlanadigan hujjatlar yig'indisi emas, balki oliy ta'lim muassasasining institutsional rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim pedagogik resurs sifatida boshqarishni nazarda tutadi.

Professor-o'qituvchilarning metodik kompetentligini rivojlantirish ham strategik yondashuvni talab qiladi. Chunki metodik ta'minot sifati bevosita pedagogning ilmiy salohiyati, metodik madaniyati, raqamli savodxonligi va innovatsion faoliyatga tayyorgarligiga bog'liq. Shuningdek, metodik ta'minotni strategik boshqarishda ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish tamoyili muhim ahamiyat kasb etadi. Talabalarning o'zlashtirish natijalari, LMS platformalaridagi faolligi, baholash tahlillari, so'rovnomalar, ish beruvchilar fikri va ichki audit natijalari metodik qarorlar qabul qilishda asosiy axborot manbai bo'lishi kerak.

Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayoni metodik ta'minotini strategik boshqarish quyidagi asosiy yo'nalishlarda amalga oshirilishi maqsadga muvofiq:

Birinchidan, metodik ta'minotning strategik diagnostikasini amalga oshirish – bunda mavjud fan dasturlari, sillabuslar, o'quv-uslubiy majmualar, baholash vositalari va raqamli resurslar holati kompleks tahlil qilinadi.

Ikkinchidan, metodik ta'minot sifatini baholash indikatorlarini ishlab chiqish – har bir fan bo'yicha metodik materiallarning mazmuniy to'liqligi, kompetensiyaviy yo'naltirilganligi, amaliy ahamiyati, raqamli integratsiyasi va natijadorligi baholanishi zarur.

Uchinchidan, professor-o'qituvchilarning metodik kompetentligini strategik rivojlantirish – buning uchun muntazam seminar-treninglar, metodik mahorat maktablari, raqamli pedagogika kurslari va tajriba almashish platformalarini tashkil etish lozim.

To'rtinchidan, metodik ta'minotni raqamli muhitga moslashtirish – elektron o'quv resurslari, interaktiv topshiriqlar, videodarslar, virtual laboratoriyalar, elektron testlar va raqamli portfoliolar metodik ta'minotning ajralmas qismiga aylanishi kerak.

Beshinchidan, akademik natijadorlik asosida metodik ta'minotni yangilash – talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlari, mustaqil ta'lim natijalari, amaliy topshiriqlar sifati va ish beruvchilar fikri asosida metodik materiallar takomillashtirib borilishi lozim.

Oltinchidan, ichki metodik audit tizimini yo'lga qo'yish – bu jarayonda kafedra, fakultet, o'quv-uslubiy boshqarma va sifat nazorati bo'limlari hamkorlikda metodik ta'minot sifatini baholab boradi.

Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayoni metodik ta'minotini strategik boshqarish quyidagi model asosida tashkil etilishi mumkin:

2-jadval

O'quv jarayoni metodik ta'minotini strategik boshqarish modeli

Model bloki	Asosiy vazifasi	Kutilayotgan natija
Strategik-maqсадli blok	Metodik ta'minotni OTM rivojlanish strategiyasi bilan uyg'unlashtirish	Metodik faoliyatning aniq maqsadga yo'naltirilishi
Tashkiliy-boshqaruv bloki	Kafedra, fakultet va sifat nazorati tuzilmalari hamkorligini ta'minlash	Metodik ishlarning tizimli muvofiqlashtirilishi

Mazmuniy- metodik blok	Fan dasturlari, sillabuslar va o'quv materiallarini takomillashtirish	Ta'lim mazmunining sifat jihatdan yangilanishi
Raqamli- texnologik blok	Elektron resurslar va raqamli monitoring vositalarini joriy etish	Metodik ta'minotning raqamli ta'lim muhitiga moslashuvi
Baholash- monitoring bloki	Metodik ta'minot sifatini indikatorlar asosida tahlil qilish	Akademik natijadorlik va sifat ko'rsatkichlarining oshishi
Refleksiv- takomillashtirish bloki	Tahlil natijalari asosida metodik materiallarni yangilash	Uzluksiz rivojlanish mexanizmining shakllanishi

Ushbu 2-jadval metodik ta'minotni boshqarishda tizimlilik, natijadorlik va uzluksizlikni ta'minlaydi. Modelning amaliy ahamiyati shundaki, u metodik ishlarni alohida hujjat yuritish faoliyati emas, balki ta'lim sifati va akademik natijadorlikka bevosita ta'sir ko'rsatuvchi strategik boshqaruv obyekti sifatida tashkil etishga imkon beradi.

O'quv jarayoni metodik ta'minotini strategik boshqarish oliy ta'lim muassasasining ichki sifat kafolati tizimi bilan uzviy bog'liqdir. Chunki sifatli metodik ta'minot bo'lmagan sharoitda ta'lim natijalarini barqaror oshirish qiyin. Mazkur jarayonda metodik ta'minotning har bir elementi – sillabus, o'quv topshirig'i, baholash mezoni, raqamli resurs yoki mustaqil ta'lim material – aniq strategik maqsadga xizmat qilishi lozim.

Bundan tashqari, metodik ta'minotni boshqarish jarayonida professor-o'qituvchining roli tubdan o'zgaradi. U nafaqat bilim beruvchi, balki o'quv jarayonini loyihalovchi, metodik resurslar yaratuvchi, raqamli kontent ishlab

chiquvchi va talabalarning akademik rivojlanishini monitoring qiluvchi subyektga aylanadi.

Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayoni metodik ta'minotini strategik boshqarish ta'lim sifatini oshirish, akademik natijadorlikni kuchaytirish va oliy ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashning muhim omillaridan biridir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, metodik ta'minotni faqat o'quv-uslubiy hujjatlar majmui sifatida emas, balki oliy ta'lim muassasasining strategik rivojlanish tizimiga integratsiyalashgan pedagogik-boshqaruv resursi sifatida talqin etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrdagi 824-son "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etish bilan bog'liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. – Toshkent, 2020.
2. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2006. – 200 b.
3. Muslimov N.A. Kasb ta'limi o'qituvchilarini kasbiy shakllantirishning nazariy-metodik asoslari. – Toshkent: Fan, 2007. – 315 b.
4. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006. – 260 b.
5. Sayidahmedov N.S. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Moliya, 2003. – 172 b.
6. Yo'ldoshev J.G'., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2004. – 104 b.
7. Ishmuhammedov R.J., Abduqodirov A.A., Pardayev A.X. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2008. – 180 b.
8. To'raqulov X.A. Pedagogik tadqiqotlarda axborot tizimlari va texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2006. – 248 b.
9. Ziyomammedov B. Pedagogika. – Toshkent: Turon-Iqbol, 2006. – 112 b.